

U ocekivanju nastavka sudjenja Milosevicu

Author: [Ana Uzelac](#)

Uoci nastavka najznacajnijeg procesa koji se odvija pred Tribunalom sve su jasniji nagovjestaji da ce optuzeniku ipak biti dodijeljen advokat

Dugo i dramaticno sudjenje bivsem jugoslavenskom predsjedniku Slobodanu Milosevicu trebalo bi biti nastavljeno sljedeceg tjedna, time sto ce suci Tribunala odluciti hoce li najznacajnijem optuzeniku dodijeliti advokata.

Nakon visemjeseceg odlaganja izazvanog Milosevicevim zdravstvenim problemima, optuzeni bi 31. kolovoza/augusta najzad trebalo da se obrati sudu uvodnim izlaganjem kojim ce zapoceti dokazni postupak obrane.

Medjutim, najmanje jos thedan dana nakon toga nece biti pozivani svjedoci. Sudsko vijece ce, naime, jos jednom razmotriti stavove o tome treba li Milosevicu odrediti branioca, kao i podatke iz povjerljivog izvjestaja o optuzenikovom zdravstvenom stanju, koji je sacinjen krajem srpnja/jula.

Sudeci po dostupnoj sudskoj dokumentaciji, u kardioloskom nalazu – kojeg je potpisao izvjesni “prof. dr R. Tavernije (Tavernier)” – stoji da Milosevic nije u stanju pred sudom zastupati samog sebe.

Ideja da se optuzeniku imenuje branilac prvi je put ozbiljno bila razmatrana u lipnju/junu, posto su Miloseviceve pripreme za dokazni postupak obrane – zbog povisenog krvnog tlaka od kojeg pati – tekle otezano, uz sve duze prekide.

Tako je u jednom trenutku Milosevicev kardiolog Pol van Dajkman (Paul van Dijkman) zakljucio da ce se poviseni krvni tlak pojaviti svaki put kada optuzenik dozivi stres. A u praksi bi to moglo znaciti da Milosevicevi zdravstveni problemi nece ni prestajati, s obzirom da se na ovom sudjenju za ratne zlocine – koje je najznacajnije od svih koja su se odigrala nakon Nirnberga – optuzenik ujedno pojavljuje i u ulozi vlastitog pravnog zastupnika.

Ovakav je nalaz u sudu izazvao strahovanja da ce ionako dugo sudjenje u nastavku teci jos sporije, odnosno da ce prekidi biti jos cesci, sto je suce i navelo da objave kako je neophodno “radikalno preispitati” citav ovaj slucaj.

Sudsko vijece je u medjuvremenu bilo zaokupljeno prikupljanjem pravne i medicinske dokumentacije u vezi s pitanjem eventualnog imenovanja branioca. Time bi se svakako ubrzao citav postupak i ponovo uspostavila kontrola nad procesom kojem se kraj za sada ne nazire.

Druga mogucnost koja je bila razmatrana prije pocetka ljetne stanke ticala se odustajanja od jedne ili dvaju od ukupno tri optuznice po kojima se Milosevicu sudi. No, buduci da je taj prijedlog naisao na zestoko protivljenje, kako tuzilastva, tako i prijatelja suda (amici curiae), suci su odlucili da o njemu do daljnjeg ipak ne raspravljaju.

Tako im je preostalo samo to da u sklopu “radikalnog preispitivanja” u sudski postupak koji se vodi protiv Milosevica uvedu i branioca.

Ukoliko do toga dodje, bit ce to protivno volji optuzenog. Bivsi je jugoslavenski predsjednik vec upozorio da nikada nece pristati svojevrijedno imenovati advokata, kao ni da nece suradjivati s braniocem kojeg bi mu dodijelio sud.

Pa ipak, tuzilastvo se i dalje odlucno zalaze za tu opciju; ono je i formalno od suda zatrazilo da imenuje advokata koji bi Milosevicevu obranu preuzeo u potpunosti – pocevsi od same strategije do postupka ispitivanja svjedoka.

S druge strane, i amici curiae su tokom ljetne stanke izašli s vlastitim prijedlogom. Oni su od sudaca zatrazili da odloze postupak imenovanja pravnog zastupnika sve dok se zaista ne utvrdi je li Milosevic – koji je imao otprilike cetiri i pol mjeseca za pripremu obrane – sposoban za samostalno vodjenje dokaznog postupka.

Prijatelji suda tvrde da je pravo na samostalno zastupanje kao jedan od “temeljnih principa” ugradjeno i u statut Tribunala. Potonji dokument, prema njihovim rijecima, “ne pruza ovlasčenja sudskom vijecu da pravnog zastupnika imenuje protivno volji okrivljenog”.

Tumaciti statut na suprotan nacin, odnosno tvrditi da on dopusta mogucnost nametanja pravnih zastupnika, znacilo bi “prekrstiti njegovo [Milosevicevo] pravo na samo-zastupanje, koje nipošto ne bi smjelo biti dovedeno u pitanje”.

Prijatelji suda su od sudaca takodjer zahtijevali da ponovo utvrde je li Milosevic uopce sposoban za sudjenje.

Pitanje imenovanja branioca protivno optuzenikovo volji izazvalo je i podjele medju pravnicima. Neki od njih smatraju da se samo na taj nacin moze sprijeciti mogucnost da Milosevic Tribunal drzi u pat-poziciji, dok drugi izrazavaju zabrinutost, napominjuci da bi takav potez ugrozio pravicnost sudskog postupka protiv najvaznijeg od svih optuzenika.

Tako i Vilijem Sabas (William Shabas) – strucnjak za medjunarodno pravo i jedan od autora knjige “Slobodan Milosevic na sudu” (Slobodan Milosevic on Trial) – smatra da bi nametanje branioca iz zdravstvenih razloga zapravo bilo “protuzakonito”.

Sabas istice da prema svim vazecim propisima optuzena osoba ima pravo braniti sama, i dodaje: “Ne vidim nijedan nacin da se to sprijeci, osim da se prethodno izmjeni statut Tribunala”.

Medjutim, i on se slaze da pravo na samo-zastupanje treba biti ograniceno u onim slucajevima u kojima okrivljeni pokusava “ometati sprovođenje pravde”.

Suci su u dosadasnjem toku procesa izbjegavali pokrenuti pitanje Milosevicevog odnosa prema Tribunalu.

Bivsi jugoslavenski predsjednik, koji cak i ne priznaje Haski tribunal, svoje je nastupe u sudnici koristio za slanje snaznih politickih poruka na domaci teren. Osim toga, on odbija s Tribunalom komunicira pisanim putem. Zbog svega toga tuzioci njegovo ponasanje opisuju kao posebnu vrstu “opstrukcije”.

“Ukoliko je stvarni problem Milosevicevo ponasanje na sudu, suci ce morati otvoreno se izjasniti o tome [prije eventualnog donosenja odluke o dodjeljivanju advokata]”, izjavio je Sabas za IWPR.

Predstavnicu Koalicije za medjunarodnu pravdu, Dzudit Armata (Judith Armatta) – koja vec dugo prati Milosevicevo sudjenje – takodjer je izjavila kako se nada da ce suci naglasiti kako je ponasanje nekadasnjeg jugoslavenskog predsjednika jedan od razloga zbog kojih ce mu biti dodijeljen branilac. Ona se, medjutim, ne slaze sa stavom da zdravstveni problemi optuzenog ne predstavljaju dovoljan razlog za takvo rjesenje.

I zdravlje i ponasanje predstavljaju – po njenom misljenju – tek dio jedne sire slike, koja sugerira da Milosevic “pokusava sprijeciti sudjenje” tako sto insistira da se brani sam, iako “ocigledno nije fizicki sposoban za to.

“U medjuvremenu, on izgleda ocekuje da ce se sud ponasati samo onako kako njemu odgovara, i nikako drugacije.

“Pustiti ga da i dalje bude bez advokata znacilo bi nametnuti mu dodatno opterecenje, sto bi moglo dovesti do usporavanja ionako dugog procesa – a takodjer bi predstavljalo i prekoracenje pravnog okvira, cime bi sudjenje dobilo politicki predznak.

“Uzeti zajedno, svi ti momenti nisu u interesu pravde.”

No, Sabas ipak misli drugacije. “Slazem se da sudjenje nije dopadljivo, i da ne ide onako glatko kao sto bi trebalo”, rekao je on za IWPR.

“Ali, vidio sam sto radi Milosevic, koji itekako zna sto mu je ciniti. On je sam svoj najbolji advokat”, nastavio je Sabas, zakljucivsi kako bi cinjenica da je Milosevicu bilo dopusteno da se samostalno brani svakako dala dodatnu tezinu svakoj presudi koju ce sudsko vijece donijeti. “Jednostavno, to je bolje za samu pravdu.”

Ana Uzelac je voditeljica projekta IWPR-a u Hagu.

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/u-ocekivanju-nastavka-sudjenja-milosevicu>